

Uppföljningsprocess 2016

Årsredovisning 2016

Nämnd för folkhälsa och primärvård i södra
Lappland
rapport till Landstingsstyrelsen

Antagen av Nämnden för folkhälsa och primärvård
i södra Lappland 2016-02-23

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	
2. NÄMNDENS SAMLADE BEDÖMNING.....	3
3. MÅLUPPFYLLELSE.....	4
3.1 ANALYS AV MÅLUPPFYLLELSE.....	6
4. ARBETE MED FULLMÄKTIGES UPPDRAG.....	6
5. EKONOMI.....	10
BILAGA 1.....	11

1. INLEDNING

Nämndens huvuduppdrag är att som företrädare för befolkningen bedöma hälsoläget bland befolkningen i det geografiska området och till följd av detta skatta behovet av primärvård och folkhälsoinsatser. Nämnden ska göra en bedömning av behovet och eventuella åtgärder för förbättringar. Nämnden ska bedöma hur dessa behov av åtgärder tillgodoses i förhållande till prioriteringsprinciperna.

Nämnden har arbetat utifrån de av Fullmäktige beslutade inriktningsmål som anges i lanstingsplanen för 2016. I lanstingsplanens anvisningar för 2016 riktas därutöver två särskilda uppdrag till nämnden:

- Arbeta aktivt för att motverka våld i nära relationer
- Arbeta aktivt mot ökat riskbruk av alkohol”.

Utifrån Fullmäktiges inriktningsmål ”God och jämlik hälsa” har nämnden i sin aktivitetsplan för 2016 brutit ner det övergripande målet till tre fokusområden:

- ungas psykiska hälsa,
- primärvård och
- migrerad befolkning

Årsredovisningen för 2016 innehåller nämndens samlade bedömning för verksamhetsåret, bedömning av måluppfyllelse gentemot fullmäktiges inriktningsmål och målen i nämndens egen verksamhetsplan för året. Årsredovisningen innehåller en ekonomisk redovisning för verksamhetsåret 2016.

2. Nämndens samlade bedömning

Nämnden har för år 2016 valt att förutom Fullmäktiges två riktade uppdrag för verksamhetsåret Våld i nära relation samt riskbruk alkohol också jobbat med tre fokusområden, ungas psykiska hälsa, primärvård och migrerad befolkning.

Nämndens bedömning är att nämnden gjort ett gediget arbete under verksamhetsåret. Det är ett stort ansvar att som medborgarnas företrädare göra en bedömning av hälsoläget och att med stöd i detta föreslå förbättringar av hälso- och sjukvård i området. Nämnden har i sitt arbete gjort avgränsningar i sitt uppdrag som framgår av fokusområden som beskrivs enligt ovan. Det betyder inte att nämnden inte varit öppen för andra signaler om ojämlig hälsa eller vård samt andra signaler om ohälsa i befolkningen som behöver åtgärdas och rapporteras vidare.

En stor utmaning för nämnden är hur man når en så bred representation av befolkningen som möjligt för dialog kring hälsoläget och vården i området. Ett sätt har för nämnden varit att träffa representanter för funktionshinder- patient- och pensionärsföreningar. Ett annat sätt har varit att träffa representanter för verksamheter som i sitt uppdrag kan föra talan för exempelvis barn och unga, nyanlända, personer drabbade av våld i nära relation m.fl.

Nämndens ledamöter har träffat befolkningen genom att i respektive kommun i det lokala centrumet dela ut enkätfrågor samt mött de som varit intresserade i för dem viktiga politiska frågor. Dessa möten har påannonserats lokalt i förväg.

Ledamöterna har även deltagit i olika mässor och andra för befolkningen öppna arrangemang.

Nämndens samlade bedömning för verksamhetsåret 2016 är att målen inte till fullo uppfyllts men bedömer att det utifrån det lokala hälsoläget varit viktigt att anpassa uppdraget och göra nödvändiga prioriteringar.

3. Måluppfyllelse

I det följande avsnittet redovisas nämndens utfall för måluppfyllelse under verksamhetsåret 2016 i tabellform, enligt landstingets gemensamma mall för årsredovisning 2016. Grönt anger en bedömning om att målet uppfyllts eller uppfyllts till största delen vid årets slut och rött pekar på en större avvikelse från målet. Nämnden har själv lagt till en gul ruta som anger att målet är delvis uppfyllt och på väg mot uppfyllelse. Till varje inriktningsmål i landstingsplan 2016-2019 har fullmäktige angett ett antal strategier, som ska vara vägledande i arbetet. Till detta har fullmäktige även riktat speciella uppdrag till styrelser och nämnder under 2016 – ”Arbeta aktivt för att motverka våld i nära relationer” samt ”Arbeta aktivt för att motverka ökat riskbruk av alkohol”.

Vid årets slut har nämnden inte nått samtliga mål enligt verksamhetsplanen. (jmf tabell 1). Nämnden har under året gjort omprioriteringar och anpassat sin verksamhet enligt lokala förhållanden. Nämnden gör bedömningen att de mål som nämnden utifrån lokala behov prioriterat har uppnåtts vid årets utgång. Se analys nedan i punkt 3.1.

Färgmarkeringar

Prognosen är att målet kommer att uppfyllas eller uppfyllas till största delen (>95%)

Målet är på väg att uppnås

det är större avvikelser från målet

Strategi 2016	Målvärde/verksamhetsmål	Analys av Måluppfyllelse	Prognos för måluppfyllelse
Arbeta för jämlik hälsa hos befolkningen	Redogöra för befolkningens hälsa och vad befolkningen behöver för att få bättre hälsa i underlag för budget.	Uppfyllt i enlighet med de aktiviteter som kopplats till målet.	

Strategi 2016	Målvärde/verksamhetsmål	Analys av Måluppfyllelse	Prognos för måluppfyllelse
Aktiv medborgardialog kring behov och förväntningar av hälso- och sjukvården	Utveckla medborgardialogen och komplettera den med ytterligare forum.	Uppfyllt i enlighet med de aktiviteter som kopplats till målet.	
Nämndens/styrelsens mål 2016	Målvärde 2016	Analys av Måluppfyllelse	Prognos för måluppfyllelse
Arbeta för jämlik vård	Redogöra för vad befolkningen behöver för att få mer jämlik vård i underlag inför budget	Uppfyllt i enlighet med de aktiviteter som kopplats till målet.	
Nämndens/styrelsens mål 2016	Målvärde 2016	Analys av Måluppfyllelse	måluppfyllelse
Utveckla och aktivt arbeta med folkhälsoarbete i samverkan med andra.	Bedriva ett aktivt arbete mot våld i nära relationer	. Till viss del uppfyllt. Se analys nedan.	
	Bedriva ett aktivt arbete för minskat bruk av alkohol	Till viss del uppfyllt. Nämnden har gjort en lokal anpassning av målet.	
	Understödj folkhälsorådens arbete.	Uppfyllt.	
Tillvarata och utveckla gemensamma samhällsliga resurser genom förtroendefullt samarbete	Fördjupa samverkan med kommunerna i området.	Uppfyllt	

Tabell 1

3.1 Analys av måluppfyllelse

Nämndens upptagningsområde spänner över en stor geografisk yta. Utifrån det uppdrag som Fullmäktige gett nämnden för folkhälsa och primärvård i södra Lappland och som formulerats i reglementet, blir genomförandet resurskrävande. Samverkan med olika aktörer ute i kommunerna, kunskapsinhämtning av medborgarnas behov, följa och utveckla medborgardialogen i området samt ur ett befolkningsperspektiv följa upp landstingets mål för primärvården i hela södra Lappland, kräver ofta nämnsledamöternas fysiska närvaro på plats vilket ger kostnader för resor, uppdrag mm. Detta drabbar också kompetensutvecklingen för ledamöterna i södra Lappland då man av ekonomiska skäl måste hålla igen.

Nämnden bedömer att arbete med måluppfyllelsen för 2016 är förklarat. Nämnden bedömer att i stort sett alla mål ställda i nämndens verksamhetsplan 2016 är uppfyllda vid årets slut. De mål som inte uppfyllts är medvetna omprioriteringar av nämndens arbete under året anpassat till de lokala behoven av folkhälsoprioriteringar.

Verksamhetsmålet arbeta aktivt mot våld i nära relation är ett riktat uppdrag från Fullmäktige i landstingsplanen. Den 12 januari 2016 bjöd arbetsutskottet in Centrum mot våld för en information om deras verksamhet till chefer i Lycksele kommun, ordföranden och vice ordföranden i nämnder och styrelser. Detta var en viktig utgångspunkt för det fortsatta samarbetet och revideringen av den lokala överenskommelsen mellan Lycksele kommun och Västerbottens läns landsting.

Nämnden har genom att träffa de kvinnojourer som finns i området södra Lappland samt tjejjouren i Lycksele tagit del av deras erfarenheter av våld i nära relation. Nämnden har också ställt frågor till övriga representanter i de verksamheter man träffat under året kring våld i nära relation samt fått information och kunskap av polisen. Nämnden bedömer att detta inte till fullo uppfyller målet av ett aktivt arbete mot våld i nära relation. Nämnden finner det vara ett mycket viktigt område och under året valde nämnden att fokusera på kunskapsinhämtning och kartläggning av förutsättningarna i området södra Lappland.

Verksamhetsmålet arbeta aktivt för ett minskat riskbruk av alkohol är också ett riktat uppdrag av Fullmäktige. Nämnden har på samma sätt som ovan beskrivet fört en dialog med verksamhetsrepresentanter valda utifrån nämndens fokusområden om hur de utifrån sina uppdrag uppfattar behovet av lokalt anpassade insatser mot minskat riskbruk av alkohol. Nämnden har bedrivit ett aktivt arbete genom sin representation i Folkhälsoråden i södra Lappland.

Nämnden bedömer dock att detta inte helt räcker för att nå måluppfyllelse.

Nämnden har i båda nämnda målområden inte haft tillräckligt tydliga aktiviteter kopplat till målen.

Nämnden vill påpeka att folkhälsa är svårt att mäta i delårsrapporter då den behöver följas under en längre tid.

4. Arbete med fullmäktiges uppdrag

Nämndens arbete 2016

Per december 2016 har nämnden genomfört 10 nämndsmöten, en presidieträff samt 11 arbetsutskott.

Nämnden har utarbetat och fastställt en verksamhetsplan för 2016 samt upprättat en intern planering för aktiviteter under året. Nämnden har också lämnat i ett underlag för budget 2017.

Under året har nämnden vid sina sammanträden träffat representanter för olika verksamheter som bedömts kunna belysa de mål nämnden jobbar efter:

Nämnden har träffat representanter för elevhälsan, primärvården, psykiatri, olika verksamheter inom integration samt kvinnojourerna på sammanträdesorten. Nämnden har också gjort studiebesök på orternas sjukstugor/hälsocentraler och andra verksamheter som är speciella för orten, t.ex. enheten för telemedicin i Storuman och Beteendemedicin i Sorsele. Nämnden har tagit fram ett underlag med frågor som skickas ut till berörda verksamheter för att kunna samla in likvärdig information med hänvisning till de uppsatta målen. Nämndens bedömning är att det ger en god bild av hur man runt dessa områden uppfattar hälsoläget och behoven i de olika kommunerna.

Nämndens arbetsutskott har berett nämndens ärenden och sammanträden. Arbetsutskottet har även deltagit i två träffar med landstingsstyrelsens arbetsutskott och med dem tagit upp för södra Lappland viktiga punkter för måluppfyllelse.

Nämndens aktivitetsplan har nämnden ägt själv och därav för ökad tydlighet i uppföljning följer nedan en kort redovisning av nämndens aktiviteter 2016 kopplade till måluppfyllelse:

IINRIKTNINGSMÅL: Bättre och jämlik hälsa:

VERKSAMHETSMÅL: Redogöra för befolkningens hälsa och vad befolkningen behöver för att få bättre hälsa (i underlag inför budget)

Aktiviteter för måluppfyllelse:

- **Enkät:**

Nämnden har utformat en enkät som delats ut till medborgare under perioden 1/5 till 30/11.

- **Arbete med Fokusområden:**

Nämnden har sammanställt frågor som berör nämndens ansvarsområde och uppdrag. Frågorna har skickats till verksamheter inom fokusområdena i kommunerna i södra Lappland. Nämnden har sedan träffat verksamhetsföreträdare under sina nämndsmöten och fått en information om läget i den aktuella kommunen.

VERKSAMHETSMÅL: Utveckla medborgardialogen och komplettera den med ytterligare forum:

Aktiviteter för måluppfyllelse:

- **Dialogträffar**

Nämnden har under året 2016 genomfört två dialogträffar med funktionshinder- pensionär- och patientföreningar. Under 2016 har nämnden haft dialoger kring

- Utvecklingsplan för sjukhuset i Lycksele
- Primärvården i södra Lappland, framtidens möjligheter och utmaningar
- Palliativa konsultteamet i södra Lappland
- Diagnostiskt centrum
- Hjärt- och lungsjukvården i södra Lappland

- Avancerad hemsjukvård/palliativ vård ur ett länsperspektiv
- Öron-näsa-hals och käkkirurgi i Västerbotten.

- **Visionsdagen**

Nämnden har tillsammans med nämnden för funktionshinder och habilitering en årlig Visionsdag på temat ”ta vara på det friska”. 2016 års Visionsdag genomfördes den 15 september på Ansia konferens i Lycksele. Dagen innehöll en föreläsning om att leva med psykisk ohälsa av Anneli Jäderholm samt att leva som rörelsehindrad efter en trafikskada med Annika Ödling. Västerbottens läns landsting presenterade det nya Funktionshinderpolitiska programmet och gav en föreläsning kring egenvård.

- **Ungdomars syn på hälsan och dess utformning lyfts genom samverkan med ungdomsrådet.**

Nämnden har under 2016 träffat Ungdomsrådet vid två tillfällen. De har även haft en dialog med den nye ungdomssamordnaren i syfte att hitta nya eller utveckla befintliga arenor där ungdomar och politiker kan mötas på ungdomarnas villkor.

INRIKTNINGSMÅL: God och jämlik vård

VERKSAMHETSMÅL: Redogöra för vad befolkningen behöver för mer jämlik vård i underlag inför budget.

Aktiviteter för måluppfyllelse:

- **Rapporter och undersökningar**

Nämnden har under året genom undersökningar och rapporter tagit del av aktuella siffror för indikatorer för ohälsa och särskilt granskat det som gäller för sitt geografiska upptagningsområde. Nämnden har även tagit del av jämförelser med riket i stort samt övriga delar av Västerbotten.

INRIKTNINGSMÅL: Aktiv och attraktiv samarbetspartner

**VERKSAMHETSMÅL: Fördjupa samverkan med kommunerna i södra Lappland
Fördjupa samverkan med kommunerna i södra Lappland**

Aktiviteter för måluppfyllelse:

Nämndens arbetsutskott har deltagit i möten med kommunerna i R8 och landstingsledning som syftat till och kommit fram till en ramöverenskommelse om förhållningssätt vid samverkan mellan kommun och landstingets representanter.

Lokal överenskommelse med Lycksele kommun (LÖK) har reviderats och förnyats. Här finns ett kontinuerligt samarbete som delegerats tjänstemannanivå och med återkommande återrapportering till politiken inom kommun och landsting. Nämnden bedömer att det är av största vikt att sluta fler lokala avtal mellan landsting och kommuner i Västerbottens inland.

Nämnden bedömer det viktigt att samverka och föra dialog med olika aktörer i området kring folkhälsa. Ett område som nämnden under året särskilt bevakat är ungdomars psykiska hälsa och hur samverkan mellan och inom olika huvudmän fungerar i området södra Lappland.

VERKSAMHETSMÅL: Bedriva ett aktivt arbete mot våld i nära relation (RU)

Aktiviteter för måluppfyllelse:

Nämndens arbetsutskott inledde arbetet 2016 med att bjuda in Centrum mot våld till ett möte med alla Lycksele kommuns verksamhetschefer samt ordföranden och vice ordföranden i alla nämnder och styrelser. Syftet var att sätta fokus på frågan inför det fortsatta samarbetet och revideringsarbetet i den lokala överenskommelsen mellan Lycksele kommun och Västerbottens läns landsting.

Nämnden har träffat tjejjouren i Lycksele och tagit del av deras verksamhet.

Man har också haft ett möte med polisen där nämndens ledamöter och ersättare fick ett utbildningspass kring hur Våld i nära relation fungerar och hur polisens syn på kvinnorna, våldet och sitt eget arbete kring detta förändrats över tid.

Nämnden har mött kvinnojourerna på de orter där en aktiv kvinnojour finns.

VERKSAMHETSMÅL: Bedriva ett aktivt arbete för minskat riskbruk alkohol (RU)

Aktiviteter för måluppfyllelse:

Nämnden har under sina möten med verksamheterna i kommunerna haft en dialog om alkohol och drogsituationen.

VERKSAMHETSMÅL: Understödja folkhälsorådens arbete

Aktiviteter för att nå måluppfyllelse:

- **Folkhälso- och Visionsmedel 2016**

Nämnden har under 2016 antagit riktlinjer för Folkhälso- och Visionsmedel (diariernr 2233-2016).

Nämnder för folkhälsa och primärvård tilldelas årligen folkhälso- och visionsmedel för projekt och aktiviteter i syfte att förbättra folkhälsan i respektive geografiska område

Nämnden har efter ansökan beviljat folkhälsomedel till:

- Storumans folkhälsoråd
- Lycksele folkhälsoråd
- Sorsele Folkhälsoråd
- Dorotea Folkhälsoråd
- Malå Folkhälsoråd

Nämnden har beviljat fortsatta visionsmedel till Ridskolan i Dorotea, projektet med kulturdoulor samt visionsmedel till ett nytt projekt av Luspens ryttarförening i Storuman.

Projektet med kulturdoulor har haft ett mycket positivt utfall. Nämnden har beviljat medel ur 2015 års budget som löper vidare under 2016. Projektet kommer att permanentas från och med 2017.

- **Folkhälsopris**

Nämnden har varje år möjlighet att dela ut ett folkhälsopris för att uppmärksamma aktör/aktörer som genom sitt arbete positivt påverkat folkhälsan inom de av nämnden fastställda fokusområdena samt fullmäktiges särskilda uppdrag. 2016 års folkhälsopris tilldelades Tärna IK Fjällvinden i Tärnaby.

- **Folkhälsoråden**

Nämnden är genom nämndsledamot representerad i varje Folkhälsoråd i sitt geografiska område

5. Ekonomi

Nämndens budget är delad på två kostnadsställen. Kostnadsställe 18218, där ledamöternas arvode, reseersättning, samt övriga kostnader ingår var tom december +19 100 kronor mot budget. Kostnadsställe 18224, total årsbudget på 283 000 kronor, avser särskilda medel för aktiviteter/projekt i frågor om folkhälsa (årsbudget 90 400 kronor), samt för att uppfylla landstingets vision om världens bästa hälsa (årsbudget 192 600 kronor). Nämnden har under verksamhetsåret 2016 utbetalat av 21 500kr folkhälsomedlen och 82 700kr av visionsmedlen. Sammantaget ligger konto 18224 + 178 800kr gentemot årsbudget. Nämndens årsbudget har korrigerats och räknats upp med 105 000 kronor för att täcka nya fullmäktigebeslutet om ersättning till nämndens 2:e vice ordförande.

Nämnden har genom åren visat på god hushållning med sin budget. Nämnden har hållit sin budget under 2016.

RESULTATRÄKNING

Kostnadsställe	Årsbudget	Budget tom dec 2016	Utfall tom dec 2016	Diff. +/- mot budget
18218	2 392,0	2 392,0	2 372,9	19,1
18224	283,0	283,0	104,2	178,8

Tabell 2: Siffrorna anges i tusental

Bilaga 1

Kurser och konferenser 2016

- Nätverkskonferens 2016, 9-10 februari i Malmö, Marita Fransson, Roland Sjögren och Eve Högberg deltar.
- Bemötande i vård och rehabilitering, 22 februari, Umeå. Marita Fransson, Roland Sjögren, Urban Larsson, Urban Lindström och Ann-Louise Hansson deltar.
- Spridningsseminarium barn och ungas hälsa, 28 april, Lycksele. Alla från nämnden som har möjlighet deltar.
- Barn som närstående vid svåra händelser, seminarium 3 juni Umeå. Ann-Louise Hansson
- Angered studieresa. Marita Fransson, Roland Sjögren och Eve Högberg,
- Jämlik hälsa, 21 september, Luleå. Roland Sjögren, och Ann-Louise Hansson, deltar.
- Lärandeseminarium, 13-14 oktober i Umeå. De ledamöter och ersättare som har möjlighet deltar.
- Konferens Norrländska demensdagen, Umeå 24 november. Eve Högberg, Roland Sjögren, Urban Larsson, Chatarina Viktorsson samt Ann-Louise Hansson deltar.